

เครือข่ายทางสังคมและการสูบบุหรี่ของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษา

เดนนภา ปัตถม¹, ศิริวรรณพิทยรังษัญญ์², อรุณรักษ์ มีใย^{2,3,*}

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาโรคติดเชื้อและวิทยาการระบาด
ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

² ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ

³ ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ

เยาวชนไทยอายุระหว่าง 15 – 24 ปีมีอัตราการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้นและจากงานวิจัยเกี่ยวกับเครือข่ายทางสังคมและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ระบุว่าพฤติกรรมการสูบบุหรี่แผ่ขยายจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนได้โดยผ่านความสัมพันธ์ งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาโครงสร้างเครือข่ายทางสังคมและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 จำนวน 223 คนโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของประชากรศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ความสัมพันธ์กับเพื่อนใกล้ชิดและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของเพื่อน โดยให้นักเรียนแต่ละคนระบุชื่อของเพื่อนที่สนิทจำนวนสูงสุดไม่เกิน 5 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนเพศชาย อายุที่เพิ่มขึ้นศึกษาในแผนกช่างยนต์ทวิภาค (ช่างยนต์ภาคค่ำ) แผนกช่างเชื่อมโลหะ และแผนกดนตรีสากล รวมถึงนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำมีความสัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ในอัตราที่สูงกว่ากลุ่มอื่น ผู้ที่สูบบุหรี่แยกตามแผนกการศึกษาของผู้ที่สูบบุหรี่แยกเพศ พบว่าผู้สูบบุหรี่ใน 5 แผนก ทั้งหมดเป็นเพศชาย และผู้สูบบุหรี่ในแผนกอิเล็กทรอนิกส์ เป็นหญิงเพียง 1 คน ในขณะที่ผู้สูบบุหรี่ในแผนกบัญชีทั้งหมดเป็นเพศหญิง ในขณะที่ผลวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมพบการเชื่อมต่อกันของนักเรียนภายในแผนกเดียวกันมีมากกว่าข้ามแผนก ผลวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้สูบบุหรี่มีการเกี่ยวข้องกันและมีความใกล้ชิดกับผู้สูบบุหรี่คนอื่นในเครือข่ายมากกว่ากลุ่มผู้ไม่สูบบุหรี่ ผลการศึกษาที่น่าสนใจคือผู้สูบบุหรี่ที่เป็นนักเรียนหญิงมีค่าความเป็นศูนย์กลางของผู้สูบบุหรี่สูงกว่านักเรียนชาย และมีความเชื่อมโยงระหว่างผู้สูบบุหรี่ภายในกลุ่มเพศหญิง สูงกว่ากลุ่มเพศชาย ผลการศึกษานี้เพิ่มความเข้าใจในโครงสร้างเครือข่ายทางสังคมและการสูบบุหรี่ของนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ปรับใช้กับมาตรการในการควบคุมและป้องกันการสูบบุหรี่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : เครือข่ายทางสังคม / การสูบบุหรี่ / นักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษา /

มาตรการในการควบคุม

*Corresponding Author: อรุณรักษ์ มีใย, นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาโรคติดเชื้อและวิทยาการระบาด ภาควิชาระบาดวิทยา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล Email: a.meeyai@gmail.com

Social Networks and Smoking of Vocational College Students.

D. Pudthum¹, S. Pitayarangarit^{2,3}, A. Meeyai^{2,4,*}

¹ MSc. Student, in Infectious Diseases and Epidemiology program, Department of Epidemiology, Faculty of Public Health, Mahidol University, Bangkok

² Tobacco Control Research and Knowledge Management Center, Mahidol University, Bangkok

³ International Health Policy Program, Nonthaburi, Thailand,

⁴ Department of Epidemiology, Faculty of Public Health, Mahidol University, Bangkok

Abstract

Amongst Thai youth (aged between 15 and 24 years) the smoking rate is increasing. Research on social networks and smoking behavior indicates that smoking behaviors spread from one person to another through relationships. This research aims to study the structure of the social network and smoking behavior of first year vocational college students. Structural questionnaires were used to interview 223 students about general information, smoking behavior, relationships with close friends and friends' smoking behavior. Each student was asked to identify the name of their friends, with a maximum of 5 friends. The results showed that male sex, higher age, studying in the mechanical division (evening course), welders division, or universal music division, and having a low grade point average (GPA) were associated with a significantly higher rate of smoking. All smokers in 5 of the divisions were male. There was one female smoker in the electronics division and all smokers in the accounting division were female. Considering the social network, students had more connections within the same division than across divisions. The analysis also shows that the smokers were more connected within the social network and closer to each other than non-smokers. The study also found that female smokers had higher centrality than male smokers and there was a higher connection between female smokers than male smokers. These findings increase our understanding of social networks among vocational college students and their tobacco use, which should help perform policy and practice.

KEY WORDS: SOCIAL NETWORK / SMOKING / VOCATIONAL COLLEGE STUDENTS / TOBACCO CONTROL POLICY

*Corresponding Author: A. Meeyai, MSc. Student, in Infectious Diseases and Epidemiology program, Department of Epidemiology, Faculty of Public Health, Mahidol University, Bangkok
Email: a.meeyai@gmail.com